

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö valmistelevat sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta ja maakuntien perustamista sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta hallitusohjelman mukaisesti. Sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö pyytävät jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa.

Tausta

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti Suomessa toteutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistus ja perustetaan maakunnat. Uudistuksessa on hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveystalvet kaikille suomalaisille, parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta, turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti, vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin ja hillitä kustannusten kasvua.

Pelastustoimen uudistuksen tavoitteena on turvata pelastustoimen palvelujen saatavuus, kattavuus ja laatu myös tulevaisuudessa. Uudistuksen tavoitteena on kehittää ja tukea pelastustoimen valtakunnallista tehokkuutta ja yhdenmukaisuutta. Uudistuksella vastataan pelastustoimen haasteisiin vahvistamalla toimialan valtakunnallisia voimavaroja, kehittämällä toimialan johtamista ja ohjausta sekä tiivistämällä alan toimijoiden yhteistyötä. Tavoitteena on varmistaa myös, että maakuntien pelastuslaitoksilla on mahdollisuus tuottaa ensihoitopalveluja koko maassa. Näin varmistetaan jatkossakin pelastustoiminnan ja ensihoidon palvelutuotannon toiminnallinen ja kustannustehokkuus.

Pyydämme arvioimaan lausunnoissanne näiden tavoitteiden toteutumista ehdotetuilla säännöksillä.

Tavoitteet

Lausuntopyynnön kohteena olevalla hallituksen esitysluonnoksella ehdotettaisiin säädettäväksi uuden hallintotason perustamisen ja toiminnan kannalta keskeiset lait, joita olisivat maakuntalaki, laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, laki pelastustoimen järjestämisestä sekä niiden yhteinen voimaanpanolaki, maakuntien rahoituslaki sekä ehdotukset kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön, verolainsäädännön, maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskevan lainsäädännön sekä eräiden yleishallintoa koskevien lakien muuttamiseksi. Perustettaville uusille maakunnille siirrettäisiin vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä.

Luonnoksen sisältämä sote-maakuntien laskennallinen rahoitusmalli perustuu pääosin tarveperusteiseen ja olosuhdetekijät huomioivaan rahoitukseen. Muun ohella lausunnoissa pyydetään kiinnittämään erityistä huomiota ja lausumaan siitä, kuinka rahoitusratkaisun eri määräytymistekijät vastaavat sote-maakunnille niiden lakisääteisten tehtävien rahoitustarvetta. Sote-maakuntien laskennallista rahoitusmallia tarkastellaan uudelleen lausuntopalautteen perusteella.

Lisäksi pyydämme maakuntajaon osalta lausumaan kahdesta vaihtoehdosta, joissa Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava sijoittuisivat vaihtoehtoisesti joko Pohjois-Savon maakuntaan taikka nykyisen maakuntajaon mukaisesti Etelä-Savon maakuntaan. Näiden vaihtoehtojen vaikutuksia on esitelty hallituksen esitysluonnoksen vaikutusarvioinnin taustamuistiossa, liitteessä 3. Lausuntokyselyssä on aluejaosta kohdennetut kysymykset sekä mahdollisuus perustella vastausta vapaamuotoisesti. Myös aluejako ratkaistaan lausuntokierroksen jälkeen.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausuntopyyntöön vastataan sähköisessä lausuntopalvelussa. Lausuntoa varten esitetään kohdennettuja kysymyksiä, joita on mahdollisuus perustella. Lisäksi vastaajalla on mahdollisuus antaa vapaamuotoisia kommentteja ja esittää yksilöityjä säädösmuutosehdotuksia. Lausuntopyyntö on laaja ja jaettu aihekokonaisuuksittain eri osioihin.

Kyselyyn voi vastata suomeksi tai ruotsiksi.

Vaihtoehtoisesti vastaaja voi jättää avoimen lausunnon. Annetut lausunnot otetaan huomioon hallituksen esityksen viimeistelemisessä. Annetut lausunnot ovat julkisia.

Kirjallisen lausunnon voi myös lähettää sähköisesti osoitteeseen kirjaamo@stm.fi. Saatteessa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/8871/2019.

Postitse lausunnon voi toimittaa osoitteeseen:

Sosiaali- ja terveysministeriö

PL 33

00023 VALTIONEUVOSTO

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan 25.9.2020 klo 16.00 mennessä. Annetut lausunnot ovat julkisia. Lausuntoyhteenvedossa otetaan huomioon vain määräaikaan saapuneet lausunnot.

Valmistelijat

Lisätietoja lausuntopyynnöstä antavat:

Pääsihteeri Päivi Salo STM, p. 0295 163 113, paivi.salo@stm.fi

Hallitusneuvos Auli Valli-Lintu STM, p. 0295 163 463, auli.valli-lintu@stm.fi

Lakikohtaiset yhteyshenkilöt

Sote-maakuntalaki

Sote-maakuntalaki, tehtävät, toimielimet ja päätöksenteko:

Neuvotteleva virkamies Erkki Papunen VM, p. 0295 530 167, erkki.papunen@vm.fi;

Sote-maakuntalaki, omaisuusjärjestelyt ja taloussäätely:

Neuvotteleva virkamies Ville Koponen VM, p. 0295 530 504, ville.koponen@vm.fi

Neuvotteleva virkamies Pasi Leppänen VM, p. 0295 530 564, pasi.leppanen@vm.fi

Hallitusneuvos Mervi Kuittinen VM, p. 0295 530 445, mervi.kuittinen@vm.fi

Sote-järjestämislaki

Hallitusneuvos Pirjo Kainulainen STM, p. 0295 163 092, pirjo.kainulainen@stm.fi

Sote-järjestämislaki, ohjaus ja sote-maakuntien yhteistyöalueet:

Lääkintöneuvos Taina Mäntyranta STM, p. 0295 163 692, taina.mantyranta@stm.fi

Lakimies Suvi Velic STM, p. 0295 163 477, suvi.velic@stm.fi

Laki pelastustoimen järjestämisestä

Pelastusylijohtaja Kimmo Kohvakka SM, p. 0295 488 400, kimmo.kohvakka@intermin.fi
(15.6.-28.6.2020 ja 27.7.-25.9.2020)

Pelastusneuvos Janne Koivukoski SM, p. 0295 488 420, janne.koivukoski@intermin.fi
(15.6.-26.7.2020)

Lainsäädäntöjohtaja Mika Kättö SM, p. 0295 488 413, mika.katto@intermin.fi (3.8.-
25.9.2020)

Hallitusneuvos Ilpo Helismaa SM, p. 0295 488 422, ilpo.helismaa@intermin.fi (15.6.-12.7. ja
17.8.-25.9.2020)

Voimaanpanolaki:

Hallitusneuvos Auli Valli-Lintu STM, p. 0295 163 463, auli.valli-lintu@stm.fi,

Aluejako

Finanssineuvos Teemu Eriksson VM p. 0295 530 177, teemu.eriksson@vm.fi (14.7. alkaen)

Neuvotteleva virkamies Erkki Papunen VM, p. 0295 530 167, erkki.papunen@vm.fi

Omaisuusjärjestelyt:

Neuvotteleva virkamies Ville Koponen VM, p. 0295 530 504, ville.koponen@vm.fi;

Neuvotteleva virkamies Pasi Leppänen VM, p. 0295 530 564, pasi.leppanen@vm.fi;

Hallitusneuvos Mervi Kuittinen VM, p. 0295 530 445, mervi.kuittinen@vm.fi

Rahoitus

Kuntien ja maakuntien rahoitus

Finanssineuvos Markku Nissinen VM, p. 0295 530 314, markku.nissinen@vm.fi

Maakuntien rahoituslaki ja kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

Neuvotteleva virkamies Matti Sillanmäki VM, p. 0295 530 444, matti.sillanmaki@vm.fi (15.–26.6. ja 27.7. alkaen)

Maakuntien rahoituslaki, laskelmat:

Erityisasiantuntija Jenni Jaakkola VM, p. 0295 530 493, jenni.jaakkola@vm.fi

Neuvotteleva virkamies Miikka Vähänen VM, p. 0295 530 465. miikka.vahanen@vm.fi

Neuvotteleva virkamies Antti Väisänen STM, p. 0295 163 044 antti.vaisanen@stm.fi

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö, laskelmat:

Neuvotteleva virkamies Ville Salonen VM, p. 0295 530 388, ville.salonen@vm.fi

Verolainsäädäntö

Hallitusneuvos Panu Pykönen VM, p. 0295 530 225, panu.pykonen@vm.fi

Neuvotteleva virkamies Timo Annala VM, p. 0295 530 318, timo.annala@vm.fi

Arvonlisäverotus:

Neuvotteleva virkamies Marja Niiranen VM, p. 0295 530 238, marja.niiranen@vm.fi

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö:

Lainsäädäntöneuvos Marja Isomäki VM, p. 0295 530 414, marja.isomaki@vm.fi (15.6.–10.7. ja 17.8. alkaen)

Neuvotteleva virkamies Anu Hernesmaa, VM, p. 0295 530 027, anu.hernesmaa@vm.fi (ajalla 13.7.-14.8.2020)

Uusimaa erillislaki:

Hallitusneuvos Auli Valli-Lintu STM, p. 0295 163 463, auli.valli-lintu@stm.fi,

Lausuntopyyntöön teknisiin ominaisuuksiin liittyvät kysymykset:

Suunnittelija Jan Ihatsu STM, p. 0295 163 583, jan.ihatsu@stm.fi

Linkit

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM055:00/2019> - Hallituksen esitys ja taustamateriaalit valtioneuvoston hankeikkunassa.

Regeringspropositionen och bakgrundsmaterial i statsrådets projektplattform.

<https://soteuudistus.fi/lakiluonnos-15.6.2020> - Materiaalit soteuudistus.fi -sivustolla.

Materialet i soteuudistus.fi -webbplatsen.

Liitteet:

0. Esityksen pääasiallinen sisältö.pdf

1. Asian tausta ja valmistelu.pdf

2. Nykytila ja sen arviointi.pdf

3. Tavoitteet.pdf

4.1 Keskeiset ehdotukset.pdf

4.2 Pääasialliset vaikutukset.pdf

5. Muut toteuttamisvaihtoehdot.pdf

Lakiehdotukset.pdf

7. Säännöskohtaiset perustelut.pdf

12. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.pdf

Liite_Asetusluonnokset.pdf

Liite 1. Taustamuistio omaisuusjärjestelyjen vaihtoehdot 9.6.2020.pdf

[Liite 2_Digitalisaatio ja tiedonhallinta sote-uudistuksessa.pdf](#)

[Liite 3_Taustamuistio Itä_Savon shp_n jäsenkuntien maakuntajaosta 9.6.2020.pdf](#)

[Liite 4. Kuntien rahoitus_JULKAISUAINIESTO_2020_NETTI_5-6-2020.xlsx](#)

[Liite 5. Sote-maakuntien rahoitus_JULKAISUAINIESTO_2020_NETTI_FI_9-6-2020.xlsx](#)

[0. SV Propositionens huvudsakliga innehåll.pdf](#)

[1. SV Bakgrund och beredning.pdf](#)

[2. SV Nuläge och bedömning av nuläget.pdf](#)

[3. SV Målsättning.pdf](#)

[4.1 SV De viktigaste förslagen.pdf](#)

[4.2 SV De huvudsakliga konsekvenserna.pdf](#)

[5. SV Alternativa handlingsvägar.pdf](#)

[SV Lagförslag.pdf](#)

[7. SV Specialmotivering.pdf](#)

[12. SV Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.pdf](#)

[SV Bilaga_Förordningsutkast.pdf](#)

[Bilaga 1. Bakgrundsprovmemoria om ordnandet av egendomsförhållandena_SV 9.6.2020.pdf](#)

[Bilaga 2_Digitalisering och informationshantering inom social och hälsovårdsreformen.pdf](#)

[Bilaga 3_Bakgrundspromemoria_Östra Savolax sjukvårdsdistrikt.pdf](#)

[Bilaga 4. Kommunernas finansiering. Kuntien rahoitus_JULKAISUAINIESTO_2020_NETTI_SVENSKA_5-6-2020.xlsx](#)

[Bilaga 5. Vårdlandskaps finansiering. Sote-maakuntien rahoitus_JULKAISUAINIESTO_2020_NETTI_SE_9-6-2020.xlsx](#)

[E'TĶĶÖÖZZ VUEI'VV-VUE'ĶĶŠÖS SIISKÖS_Koltansaame.pdf](#)

[EVTTOHUSA VÁLDOSISDOALLU_Pohjoissaame.pdf](#)

[IÁVTUTTÁS VÁLDUÁŠÁLÂŠ SISKÁLDÂS_Inarinsaame.pdf](#)

[HE koottu.pdf](#) - Huom. koko esitys, 1203 sivua.

[RP samlad SV.pdf](#) - Obs. Hela propositionen, 1170 sidor.

Taustatiedot

Onko vastaaja

- kunta**
- sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue
- maakunnan liitto
- muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin
- valtion viranomainen
- järjestö
- joku muu

Vastaajatahon virallinen nimi

Kaustisen kunta

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Arto Alpia, kunnanjohtaja

0400569401

arto.alpia@kaustinen.fi

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

Kysymykset

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Kuntaa isompi alue sotepalvelujen järjestäjänä mahdollistaa palvelujen tasapuolisemman saatavuuden. Kun sotepalvelut siirtyvät maakunnille, niin kuntiin jää vielä monia asukkaiden hyvinvointiin vaikuttavia palveluita. Tällaisia ovat esim. varhaiskasvatus, perusopetus, toisen asteen koulutus, kulttuuri- ja liikuntapalvelut. Näiden toimintojen rajapinnoissa on kuntien ja sotemaakuntien yhteistyön sujuttava.

Uudistuksen tavoitteena oleva väestön terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen edellyttää myös kuntien järjestämisvastuulle jäävien palvelujen rahoituksen turvaamista. Kuntien heikkenevä taloustilanne vaikuttaa suoraan kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen edellytyksiin. Kuntien rahoituksen turvaaminen on kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä.

Väestön hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen ei ole mahdollista pelkästään julkisen sektorin toimenpitein, vaan se edellyttää ihmisten omaehtoista toimintaa sekä yhteistyötä myös kolmannen sektorin toimijoiden sekä yritysten kanssa.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Esitys mahdollistaa pelastustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergian hyödyntämisen.

Koko lakiesityksen tavoitteena on valtion ohjauksen merkittävä vahvistaminen. Riskitasoihin perustuva rahoitusmekanismi ei välttämättä huomioi alueellisia tarpeita. Rahoitusperusteet tulee avata läpinäkyviksi ja ymmärrettäviksi.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Pitkälle jopa palvelujen järjestämiseen ulottuva ministeriön ohjaus rajoittaa tosiasiallisesti itsehallintoa ja asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia maakunnassa.

Maakunnissa on asukasluvultaan hyvin erikokoisia kuntia. Vaarana on, että maakuntavaltuustoon tulee valituksi pääasiassa keskuskaupunkien ehdokkaita, jolloin kokonaisnäkemys alueen asukkaiden tarpeista kärsii.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Mahdollistaa esim. tukipalvelut

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin**
- ei
- ei kantaa

Ministeriöiden ohjaus- ja valvontavalta korostuvat lakiesityksessä. Onko maakunnalla oikeaa itsehallintoa?

Sote-maakuntien rahoituksen riittävyys niiden vastuulla olevien palveluiden järjestämiseen on tärkeää myös kuntien näkökulmasta. Jos maakunta joutuu rahoitusvaikeuksiin se heijastuu myös kuntiin. Maakunnan asukkaat ovat kuntien asukkaita.

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei**
- ei kantaa

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Neuvottelu- ja valvontamenettely ministeriöiden ja sote-maakunnan kesken edellyttää paljon hallintotyötä ja on raskas.

Lakiluonnoksessa korostuu valtion valvonta suhteessa sote-maakuntiin sekä rahoituksen mutta myös palvelujen laadun osalta. Tämä yhdistettynä yhteistoiminta-alueen suunnitteluvollisuuteen ja valtion rahoitusohjaukseen mm investoinneissa ja lainoituksessa, johtaa kysymykseen siitä, toteutuuko sote-maakunnalla tosiasiallinen itsemääräämisoikeus.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

Sote-maakuntalaki ja Sote-järjestämislaki muodostavat yhdessä kokonaisuuden, jossa on paikoin vaikea eriyttää, kummassa laissa asiasta säädetään. Lakien sisältö menee osin päällekkäin eikä asiaerottelu ole täysin selkeä

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveystalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin**
- ei
- ei kantaa

Yhdenvertaisuutta ei kaikilta osin voida ratkaista lainsäädännöllisin keinoin. Lainsäädännöstä riippumatta alueille syntyy palveluverkkoon ja palveluiden laatuun liittyviä eroja. Syyt tähän ovat mm maantieteellisiä, alueen tulotasoon liittyviä, kielellisiä, henkilöstön saatavuuteen liittyviä jne.

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin**
- ei
- ei kantaa

Laki mahdollistaa, mutta ei varmista. Kunnan ja sote-maakunnan työnjako- ja kustannusvastuun jako ei ole lain kirjauksen kautta selkeä. Tarvitaan ohjeistuksella tarkennusta yhdyspinnalla olevien tehtävien vastuunjakoon.

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittäväällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

- kyllä**
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa**

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

- kyllä**
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

Ei kantaa

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

23 § Sosiaali- ja terveysministeriön neuvottelut sote-maakunnan kanssa

Neuvotteluissa pitää olla mukana myös alueen kuntien edustus, koska neuvotteluissa käsitellään mm. hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ja tätä koskevaa yhteistyötä kuntien kanssa.

§ 34: Sote-maakuntien yhteistyösopimuksen vaadittava sisältö tarvitsee tarkennusta ja rajausta - esitetystä muodossa kirjaus on epäselvä ja avoin

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

6 § Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa

Kuntien merkittävä rooli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä tulee huomioida ja varmistaa että kunnilla on sen toteuttamiseksi riittävät taloudelliset resurssit. Kunnille suunnattava erillinen rahoitus on hyvä asia.

Kunnan ja sote-maakunnan välisen yhteistyön varmistamiseen ei lakiluonnoksessa ole kiinnitetty riittävästi huomiota. Erityisen tärkeää yhteistyö on sote-maakunnan ja kunnan yhteisillä asiakaspinoilla (esim. lasten ja perheiden palvelut), joissa vaikuttavalla yhteistyöllä on mahdollista edistää asiakkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä hillitä sote- kustannusten kasvua.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämistä

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa**

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

- kyllä
- kyllä pääosin

- ei pääosin
- ei
- ei kantaa**

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Maakuntajako antaa luontaisen perustan sote-maakunnalle. Maakuntien raja-alueilla saattaa uusi rakenne kuitenkin heikentää asukkaiden palvelujen saatavuutta. Omalla alueellamme Pohjanmaan maakuntaan kuuluva Kruunupyyn kunta käyttää Keski-Pohjanmaan Soite -kuntayhtymän sotepalveluja. Löytyykö laista ratkaisu, että Kruunupyy voi olla edelleen Pohjanmaan maakunnan kunta ja Keski-Pohjanmaa saa rahoituksen kruunupyyläisten osalta?

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen

toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

- Etelä-Savon maakuntaan
- Pohjois-Savon maakuntaan

Ei kantaa

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa**

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei

- ei kantaa**

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Kunnan näkökulmasta keskeinen kysymys on uudistuksen voimaantullessa kuntien omistukseen jäävien toimitilojen käyttö sote- palveluiden tuottamiseen siirtymäkauden vuokrajärjestelyn (3+1 vuotta) jälkeen ja vuokrataso siirtymäkaudella. Lakiin tule lisätä määräaika, jolloin maakunnan on ilmoitettava kunnalle viimeistään 12 kuukautta ennen mainitussa säännöksessä tarkoitetun vuokrasopimuksen päättymistä ilmoittaa kunnalle toimitiloista, joiden käytöstä vuokrajärjestelyitä koskevan siirtymäkauden jälkeen maakunta haluaa käynnistää kunnan kanssa neuvottelut. Jos vuokrasopimus päättyisi vuoden 2025 lopussa, tulisi ilmoitus siten tehdä viimeistään vuoden 2024 loppuun mennessä. Maakunnan laiminlyödessä tämän ilmoitusvelvollisuutensa, kunnalla olisi oikeus pidentää vuokrasopimusta yhdellä vuodella.

Maakunnat tulevat tarvitsemaan siirtymäkauden jälkeenkin kuntien omistukseen jääviä toimitiloja laajassa mitassa. Maakuntien mahdollisuudet ostaa toimitiloja ovat rajalliset, kun otetaan huomioon esityksen mukaiset maakuntien erittäin rajoitetut lainanottovaltuudet. Kunnat puolestaan eivät siirtymäkauden jälkeen voi vuokrata kunnan taseessa olevia toimitiloja maakunnille, vaan toimitilat tulisi siirtää markkinaehtoisesti toimiviin kuntien tai maakuntien ja kuntien yhteisesti omistamiin yhtiöihin.

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelyistä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensatiosääntely hyväksyttävä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei**
- ei kantaa

Ehdotettu kunnille maksettavan kompensaation laukaiseva taloudellisten menetysten raja-arvo (0,7 prosenttiyksikköä laskennallisesta kunnallisveron korotustarpeesta) on liian korkea. Kompensaatiota laskettaessa tulee myös ottaa huomioon esityksestä poiketen kaikki omaisuuslajit. Korvauksen on oltava täysimääräinen ja sen tulee kattaa myös kuntien osuudet maakunnille siirtyvien kuntayhtymien peruspääomista sekä maakunnille kunnilta siirtyvän irtaimiston. Esim. Keski-Pohjanmaalla pelastustoimen kalusto on kuntien omistuksessa.

Kuntaliitto on ehdottanut, että korvausraja olisi 0,25 prosenttiyksikön laskennallinen korotustarve kunnan tuloveroprosenttiin.

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä**
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa**

42. Turvaako Kårkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

Ei kantaa

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

- kyllä**
- kyllä pääosin

- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Toivottavasti!

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- kyllä**
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannelta vuodelta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitetut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnalla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin**
- ei
- ei kantaa

Suurin riski sisältyy palvelutarpeen kasvusta aiheutuvan kustannuskasvun korvaamiseen valtion rahoituksella vain 80 % osuudella. Loppuosa 20 % tunnistetusta kustannuskasvusta jää katettavaksi muulla toiminnan tehostamisen, tuottavuuden parantamisen tai palvelurakenne- ja palveluverkkomuotoilun kautta. Riittääkö rahoitus kattamaan lakisääteiset palveluvelvoitteet? Joutuvatko kansalaiset eriarvoiseen asemaan?

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen **sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien** rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Kertoimet ja kriteerit ovat kehittyneet parempaan suuntaan,

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen **pelastustoimen tehtävien** rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin**
- ei
- ei kantaa

Kertoimet tulee perustua ajantasaiseen tutkittuun tietoon.

50. Sote-maakunnan rahoituksessa otetaan huomioon siirtymätasauksena laskennallisten kustannusten mukaisen rahoituksen ja sote-maakunnan alueen kuntien toteutuneiden kustannusten erotus siten, että muutosta rajataan 7 vuoden ajan vuosittain porrastetusti kasvaen. Enimmäismuutos rajataan toistaiseksi pysyvästi enintään +/-150 euroon asukasta kohden vuodesta 2029 lähtien (35 §).

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa**

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei
- ei pääosin
- ei kantaa

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Kysymyksiä muista lakiluonnoksista

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

Kaustisen kunnan väestön sotepalvelutarve on THL:n tarveindeksin mukaan alle Suomen keskitason ja pienin Soite sotekuntayhtymän kunnista. Kuitenkin Kaustisen kustannukset ovat yli 200 euroa/asukas maan keskitasoa korkeammat ja korkeammat kuin Soiten keskiarvokustannukset. Kaustinen on vuodesta 2009 alkaen kuulunut Paras -hankkeen mukaiseen yhteistoiminta-alueeseen ja myöhemmin em. Soite sotekuntayhtymään. Kunnan vaikutusmahdollisuudet sotemenoihin ovat jo yli 10 vuotta olleet olemattomat.

Soterahoituksen siirtyminen valtiolle lisää kuntatalouden ennustettavuutta. +- 100 euroa/asukas siirtymätasaus pitkällä siirtymäajalla on kannatettava eikä lainkaan kohtuuton. Kunnan sotemenot saattavat nykyään vaihdella enemmän jopa vuositasolla.

Lakiuudistus vaikuttaa suuresti myös kunnan verotuloihin. Yhteisö- ja etenkin kiinteistöverojen suhteellinen merkitys kunnan verotuloissa kasvaa. Kaikkia verotulolajeja ja verotettavia kohteita on kohdeltava verotulotasauksessa samalla tavalla.

55. Ovatko valtiosuus-kriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta)?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

Laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta:

4.Luku 25 §

Uudistuksessa yhteisö- ja etenkin kiinteistöverojen suhteellinen merkitys kunnan verotuloissa kasvaa. Jotta muutos ei enää verotulotasauksen kautta lisäisi verotusmuutoksen vaikutusta eri kuntien tuloissa, niin kaikkia verotulolajeja ja verotettavia kohteita, myös voimaloita, on kohdeltava verotulotasauksessa samalla tavalla.

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä**
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä**
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa**

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa**

66. Onko terveydenhuollon järjestämisvastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämisvastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa**

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

- kyllä
- kyllä pääosin

- ei pääosin
- ei
- ei kantaa**

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

73. Pidättekö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

- kyllä

- **kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Lakiuudistuksella haetaan, aivan oikein, taloudellisesti ja toiminnallisesti kuntia vahvempia itsehallintoalueita. Valtion vahva ohjaus- ja määräysvalta korostuu kuitenkin esim. siinä, että pakkoliitokset on lakiluonnoksen 10 §:n mukaan selvästi helpommin toteutettavissa kuin esim. kuntaliitoksissa.

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

- kyllä
- kyllä pääosin
- **ei pääosin**
- ei
- ei kantaa

Ohjauksen lisääminen kansalaisten saamien palveluiden yhdenvertaisuuden varmistamiseksi on lähtökohtaisesti tarpeen. Esitetty lakikokonaisuus on kuitenkin perusluonteeltaan nyt vahvasti valvontalaki. Valtion ohjaus ja vahva valvonta sekä yhteistoiminta-alueen ja erityisesti sen yliopistosairaanhoidopiirin rooli sitoo sote-maakunnan itsemääräämisoikeutta merkittävästi. Onko näin vahvasti ja yksityiskohtaisesti valvotussa mallissa sote-maakunnalla tosiasiallista itsemääräämisoikeutta. Itsemääräämisoikeus on näennäinen, sillä sen oma suunnittelu- ja päätöksenteko edellyttää useimmiten ennen täytäntöönpanoa useiden eri ministeriöiden yhdessä tai erikseen myöntämän luvan ja hyväksymispäätöksen. Valvonta, hyväksymis- ja arviointiprosessi on organisaatioiden toiminnan vuosikellossa katsottuna hallinnollisesti raskas.

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- **ei pääosin**
- ei
- ei kantaa

Lakiluonnos ei riittävän selkeästi erittele, mistä yksityiskohdista tulee neuvotella ja sopia yhteistyöaluekohtaisissa neuvotteluissa sote-maakuntien erillisneuvottelujen lisäksi. Ja mikä on yhteistyöalueen neuvottelun asema suhteessa sote-maakuntien neuvotteluun tilanteessa, jossa on syntymässä ristiriita yhteistyöalueen ja yksittäisen sotemaakunnan näkemyksessä.

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

- kyllä
- **kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

Nykyinen korona-aika ei ole ollenkaan otollinen aika kuntatalouden tulevan kehityksen arviointiin. Myös lakiesitykseen sisältyy asioita, jotka voivat muuttaa hyvinkin merkittävästi kunnan rahoitusasemaa:

Kaustisen kunta viittasi tämän lausunnon kohdassa 54 uudistuksen 4 luvun 25 §:ään. Suomeen on rakentumassa ja suunnitteilla runsaasti isoja tuulivoimapuistoja. Uusiutuvaa energiaa ja hiilineutraalisuutta suosivia ratkaisuja tullaan painottamaan myös valtiovallan toimenpiteissä. Tuulivoima on kärkiesimerkki tästä. Jos tuulivoima jätetään pois kiinteistöveron verotulotasauksesta ja tarkastellaan tämän jälkeen kunnan saamia verotuloja ja verotulotasauksia, niin kuntakohtaiset poikkeavuudet nykytilasta tulevat olemaan monella kunnalla enemmän, kuin lakiesityksen sisältyvä muutosrajoitin +/-100 eur/asukas rajoittimen piiriin kuuluvissa asioissa. Kaikki kunnat eivät kuitenkaan ole kunnan tahdosta riippumattomista, kunnan ulkopuolelta tulevista syistä, tuulivoiman osalta samassa tilanteessa.

Uudistettava rakenne ja lainsäädäntökokonaisuus tarvitsee ensimmäisten vuosien aikana rohkeaa arviointityötä. Vaikutusten arviointia tulee jatkaa ja vuosittain koota toteutuneiden vaikutusten arvio, joka tarvittaessa johtaa myös lainsäädännöllisiin muutoksiin.

80. Onko uudistuksen muutoskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutoskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

Korona-aika toi digiloikan myös julkisiin palveluihin. Kuntien ja sotemaakuntien digiyhteistyö on erittäin tärkeää myös digiin soveltuvien sotepalvelujen mahdollistamiseksi esim. harvaan asutulla maaseudulla. Tätä tulisi myös valtiovallan tukea.

Digitaalisten palvelujen ja etäratkaisujen kehittäminen ja käytön lisääminen tulee tuoda vahvasti muutoksen sisälle ja tätä tulee muutoksessa käyttäjiltä ja sote-maakunnilta edellyttää (valtion valvonta ja ohjaus).

83. Minkälaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin liittyviä vaikutuksia järjestämisvastuuseen ja ostopalveluihin liittyvästä täsmäntävästä sääntelystä sote-maakunnille aiheutuisi (liittyen esimerkiksi palvelurakenteen muuttumiseen tai palvelutuotannosta aiheutuviin kustannuksiin):

a) vuosina 2021-2022?

Palvelurakenteen muutos nykyistä avohoitopainotteisemmaksi.

b) vuosina 2023-2024?

c) vuodesta 2025 alkaen?

84. Osa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskevista sote-maakunnille siirtyvistä hankintasopimuksista saattaisi olla uusien säännösten nojalla mitättömiä. Sote-maakunta olisi velvollinen korvaamaan palveluntuottajille sopimusten mitätöitymisen takia hyödyttömäksi jäävät investoinnit. Minkälaisia vaikutuksia lakisääteisestä mitättömyydestä aiheutuisi sote-maakunnille tai yksityisille palveluntuottajille?

a) vuosina 2021-2022?

b) vuosina 2023-2024?

c) vuodesta 2025 alkaen?

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

- kyllä
- ei**

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimukseen yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistuksen alueelliseen toteutukseen?

- sote-integraatio
- palvelutarpeen arviointi
- hallinto ja johtaminen
- henkilöstösiirrot
- talous
- omaisuusjärjestelyt

- o tietohallinto ja ICT
- o viestintä ja osallisuus

muuta, mitä?

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

Keski-Pohjanmaa

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Hakari Kari
Sosiaali- ja terveysministeriö

Ihatsu Jan
STM